1938 ий
18
ноябрь
№ 101 (485)
Акше 5 ыр.

9-ше ИИ ЛЕКТЕШ

Чыла элласе пролетарий-шамыч, ушныза!

Ӧрвезе коммунист

ВЛКСМ Маробком ден горком орган

Кадр-шамычым большевизм дене вооружатлыме программе

Таче „ВКП(б) Историйын Краткий курсшым“ лукмылан лийын партийный пропагандым шындыме нерген“ ВКП(б) ЦК-н пунчалже печатлалтеш. Тиде документ—мемнан кадр-шамычын теоретический почеш кодмыштым пытарымашке, чумыр партийым, чыла комсомолым вооружатлыше программе.

Тиде пунчал, ВКП(б) ЦК-лан шке редакцийже дене „ВКП(б) Историйын Краткий курсшым“—большевизмын научный историй дене единый руководствыжым лукташ кӱлешын причинже-шамычлан келге анализым пуа. Тиде руководство ВКП(б) ЦК-н ВКП(б) Историйын основной вопросшо-шамыч ден марксизм-ленинизмым толково умландарымаш улеш. Партий Историйым йоҥлыш толковатлымылан, партийный теорийын тӱҥ вопрос-шамычым произвольно толковатлымылан тудо мучашым пыштен. „ВКП(б) Историйын Краткий Курсшо“ лекме дене партий да советский калык большевизмын у куатле идейный оружийжым, марксистско-ленинский наук основын энциклопедийым налыныт.

Марксизм - ленинизм — социализмын торжествожо верч исторический бойышто тергыме илышын кугу теорийже. Маркс—Энгельс—Ленин—Сталинын ученийышт чын улмышт деве нуно пеш чот куатле улыт. Марксистско - ленинский теорий семын тӱняште ик идейный теченият чыла сеҥышан вий дене ок обладатле. Империализм да пролетарский революций-шамыч эпохышто пролетариатын классовый кучедалмаш опытым иктыш ушен, Ленин ден Сталин марксизмын сокровищницашкыже уым ешареныт да марксистский теорийым ончык колтеныт. Теве мутлан, Сталин йолташ, Маркс—Энгельс—Ленинын методешышт базироватлен, капиталистический окружений улмо ӱмбачак, государство да армийым кодымаш дене ик элыште коммунистический обществым ыштен керташ нерген программный вопросым у семын шынден.

„ВКП(б) Историйын Краткий курсым“ создатлыме дене Сталинский Центральный Комитет шке задачыжлан пропаганде шотышто марксизм да ленинизм коклаште пытартыш ийлаште лийше вредный кӱрылтмаш ликвидироватлымашым шынден.

„Краткий курс“ эн ончычак мемнан партийный, комсомольский, озанлык руководящий калрна-шамычлан, оласе да ялласе советский интеллигенцийлан, высший учебный заведенийлаште тунемше-шамычлан лукталтын. Пуйто большевизм дене овладеватлымаш задаче пашаеҥ-шамычын изи кругшылан гына вий шутыман, манын шонымаш пеш йоҥлыш лиеш. Марксизм - ленинизм теорий деве овладеватлымаш—наживной паша. Теорийым туҥемашлан мемнан чыла условий ыштыме. Цельыш шуашлан желанийым, настойчивостьым да характерын пеҥгыдылыкшым гына проявитлыман. ВКП(б) ЦК пунчалын кокымшо разделыштыже ончыктымо пропагандистский пашаште улшо тӱҥ ситыдымаш-шамычым кызытак йӧршеш пытараш кӱлеш.

ВКП(б) ЦК-н пунчалыштыже ончыктымо пропагандистский пашаште ситыдымаш-шамыч комсомолланат тӱрысак относитлат. Комсомолышто пропагандистский паша пеш шаланымаш состоянийыште улеш: ВЛКСМ ЦК кызыт мартен ат идейно-воспитательный пашам ок акле. Комсомолын ятыр руководящий пашаеҥышт революционный теорий овладеватлымаш гыч кораҥыт да южо гунам шке теоретический невежествыштым, идейный закалке уке улмыштым доблестьлан шотлашат ваштареш огытыл.

Тыжечын комсомольский пашаеҥ-шамычын пашаштышт ятырак йоҥылыш ден ситыдымаш-шамычат лийедат, кудын нерген ВКП(б) ЦК-н юбилейный приветствийже да Жданов йолташын речше пеш пеҥгыдын ончыктеныт.

Пропагандыште кустарщина да неорганизованность, кружок дене „авалтымаш“ верч тыршымаш, тунеммашын начар качествыже комсомольский организаций-шамычлаште партийный дечын утла характерный улыт. Кадр-шамычым марксизм - ленинизмлан туныктымаште основной методлан большевик-шамычын старший поколений опытеш испытатлыме—большевистский партий историй ден теорийым самостоятельно тунеммаш метод улмыжым тидын мартен огыт умыло. Бюрократический кружковой „авалтымаш“ теоретический ямдылалтмаште комсомолец - шамычын интересыштым нӱшкемда, нуныланобщественный развитийын законыштым шкаланышт пален налаш возможность пумашым пытара.

ВКП(б) ЦК партийный пропагандыште реорганизацийым ыштымаште ятыр практический мероприятий-шамычым наметитлен. Партийный просвещений кружок-шамыч количество, парткабинет-шамыч количество ятыр иземдалтыт. Еҥым кружоклашке административно - бюрократический практик дене ӱкымеш шупшмаш пытаралтеш.

Партий Центральный Комитет марксизм-ленинизм пропагандыште всесоюзный трибуна лиймаш печатьын рольжым поснак кугун ончыктен. Комсомольский печать марксизм-ленинизм теорий дене статьям, консультацийым, сай пропагандист-шамычын лекцийыштым, лудшо-шамычын вопросыштлан вашмутым пеш шагал печатлат. Комсомольский печатьын тӱҥ обязанностьышт—лишыл жапыште тиде кугу ситыдымашым кораҥдаш.

Пропаганде нерген сталинский решенийым чыла комсомолецлан, чыла советский молодежлан умылтарыман. „Краткий курсын“ светыш лекмыже мемнан кадр шамычын шкенжын теоретический шинчымашыштым пытарымаште у ваштылтыш улмыжым чыла комсомолецлан шинчыман да осознатлыман. Комсомольский организаций-шамычын тӱҥ задачышт—ВКП(б) ЦК-ын пунчалжым большевистски шукташ пижаш.

Калык тушман-шамыч комсомольский кадр-шамычын теоретический шеҥгелан кодмыштым кучылташ тыршеныт. Комсомолын руководящий пашаеҥже-шамыч коклаште беспечность, благодуший да моктанымаш, троцкистско-бухаринский фашистский лазутчик-шамычлан подрывной пашам, преступный пашам ышташ идейный закалкышт укеан идеологический устойчивый огыл комсомолец - шамычым шке сетьышкышт шупшаш возможностьым куштылемденыт.

Кажне комсомолецлан, мемнан родинын кажне самырык патриотшылан умылыман—общественный развитий закон-шамыч шинчыде тудо, Ленин—Сталинын великий пашаже верч ончыл боецын рольжым шуктен огеш керт.

(„Комсомольская Правдан“ ончыл статьяже гыч).

Йошкар-Ола аэроклубыш приниматлыме у учлет-шамыч (шола гыч пурлашке): Цареградцева, Май-Борода (первой рядыште), Чеснокова, Кирина да Хуртина (кокымшо рядыште).

ИНФОРМАЦИОННЫЙ УВЕРТАРЫМАШ

1938 ий 13-16 ноябрьыште ВКП(б) Марийский Областной Комитетын черетан II Пленумжо лийын.

Пленум тыгай вопрос-шамычым ончен:

1. ВКП(б) Моркинский райком парторганизацийын пашаже нерген отчетшо.

2. ВКП(б)-ыш у член-шамычым приниматлымын ходшо да партийыш угыч приниматлыме-шамыч дене пашам ыштыме нерген.

3. 1938 ийыште ял озанлык пашан предварительный итогшо да 1939 ийыште ял озанлык пашан задачыже-шамыч нерген.

Каҥашыме вопрос-шамыч дене Пленум соответствующий решенийым приниматлен.

Пленум „Марий Коммун“ газет редакторлан Н. С. Семенов йолташым пеҥгыдемден.

ВКП(б) Марийский обком.

СОВЕТСКИЙ СОЮЗ ГЕРОЙ ЗВАНИЙЫМ ПРИСВОИТЛЫМАШ

Советский Союзын оборонный куатшым пеҥгыдемдыме шотышто правительствын специальный заданийжым образцово шуктымо верч да ончыктымо геройство верч СССР Верховный Совет президиумын указше почеш капитан-лейтенант Бурмистров Иван Александровичлан, майор Гусев Александр Ивановичлан да лейтенант Романов Александр Георгиевичлан **Ленин** орденым вручитлыме дене Советский Союз Герой званийым присвоитлыме.

ВСЕСОЮЗНЫЙ ХИМИЧЕСКИЙ СОРЕВНОВАНИЙЛАН ЯМДЫЛАЛТЫТ

„За оборону“ колхоз пелемсе первичный осоавиахимский организаций (Сотнур район) всесоюзный химический соревнованийлан виян ямдылалтеш. Теве 28 октябрьыште районный химический соревнованийыште первой верым налыныт. Противогаз дене вич километр расстоянийыш каймаште, тиде команде соревнованийын правилжым пудыртыде 28 минутышто толын шуын. Тиде команде всесоюзный химический соревнованийыште участвоватлаш правам налшаш. Садлан тиде командылан райсовет ден республиканский осоавиахим совет кугу полышым пуэн шогышашлык улыт.

Катаев Н.

ОТЛИЧНО ТУНЕМЫТ

Арбор пелэ кыдалаш школышто (Марий-Турек район) тунемше-шамыч тунеммын качествыжым саемдашлан предоктябрьский социалистический соревнованийыш ушненыт ыле. Икымше чырыкын пашажым итоглымо годым результат пеш раш койо: шуко тунемше-шамыч налме обезательствыштым честь дене шуктен толыт.

Теве Семенов И. 11 отлично, 4 хорошо, Куклин Я. 8 отлично, 7 хорошо, Иванов Н. 1 отлично, 14 хорошо отметке дене тунемыныт. Нине йолташ-шамыч почеш кодшо-шамычлан полшен шогат.

Потаев Г. Р.

197

„ВКП(б) ИСТОРИЙ КРАТКИЙ КУРСЫМ“ ЛУКМЫЛАН ЛИЙЫН ПАРТИЙНЫЙ ПРОПАГАНДЫМ ШЫНДЫМЕ НЕРГЕН

ВКП(б) ЦК-ын ПУНЧАЛЖЕ

I

„Всесоюзный Коммунистический (большевик-шамыч) партий Историй Краткий курсын“ светыш лекмыже большевистский партийын идейный илышыштыже пеш кугу событий улеш. „ВКП(б) Историй Краткий курсын“ лекмыже дене партий большевизмын у куатле идейный оружийжым, марксизм-ленинизм шотышто тӱн шинчымаш-шамыч энциклопедийым налын. Партий Историй курс—большевизмын научный историйже. Тушто коммунистический партийын гигантский опытшым изложитлыме да обобщитлыме, тудын гайым тӱняште ик партият иметлен огыл да ок иметле.

„Всесоюзный Коммунистический (большевик-шамыч) партий Историй Краткий курс“ большевизм дене овладеватлыме, партий член-шамычым марксистско-ленинский теорий дене, вес семынже общественный развитий ден политический кучедалмашын законжо-шамычым шинчымаш дене вооружатлыме задачым разрешитлыме пашаште пеш важный средство, партийный ден непартийный большевик-шамычын политический бдительностьыштым нӧлтымӧ средство, марксизм-ленинизм пропаганда пашам кӱлшӧ теоретический кӱкшӱтыш вӧлтымӧ средство улеш.

„Всесоюзный Коммунистический (большевик-шамыч) партий Историй Краткий курсым“ создаватлыме ден, ВКП(б) ЦК тыгай задача-шамыч гыч лектын:

1) Партийлан партий Историй шотышто единый руководствым, ВКП(б) Историйын да марксизм-ленинизмын тӱн вопросшо-шамычым официальный, нимогай произвольный толкованийым допускатлыдыме, ВКП(б) ЦК-ын проверитлыме толкований лийын шогышо руководствым пуаш кӱлеш ыле. ВКП(б) ЦК-ын одобритлыме „ВКП(б) Историй курсым“ издатлыме дене партий Историйым изложитлымаште произвол ден неразберихалан, партий Историйым тунемме шотышто тидын марте издатлыме ятыр учебниклаште лийме гай, партий Историйыште тӱрлӧ ончымаш да партийный теорийын пеш важный попрос-шамычым произвольно толковатлымаш моткоч шуко улмылан мучашым пышта.

2) „ВКП(б) Историй Краткий курсым“ создаватлен, ВКП(б) ЦК шкенжын задачыжлан пропаганда областьыште марксизм ден ленинизм коклаште вредный кӱрылтыш пытарымым шынден. Тиде кӱрылтыш пытартыш ийлаште лийын да тудо тышке шуктен: ленинизмым марксизм деч ойырен, диалектический ден исторический материализм деч ойырен, партий историй деч ойырен самостоятельный учений семын преподаватлаш тӱҥалыныт, ленинизмын марксизм основеш кушмыжым да развиватлалтмыжым, марксизм-ленинизмын основаже улмым, ленинизмын тиде основаже-шамычым шинчыде, ленинизмым умылаш лийдымын монденыт.

„ВКП(б) Историй курсым“ создаватлен, ВКП(б) ЦК шкенжын задачыжлан ВКП(б) теорий ден историй шотышто тугай руководство пумашым шынден, кушто единый марксистско-ленинский учениййын искусственно шеледыме составной ужашыже-шамыч—диалектический ден исторический материализм да ленинизм ик целыйыш ушымо лийышт ыле, а исторический материализм партийын политикаже дене кылдыме лийже ыле,—тугай руководствым кушто Маркс ден Ленин учениййын ойраш лийдыме единствожо, целостностьшо да преемственностьшо, марксизм-ленинизмын единствожо ончыкталтме лийже ыле, да империализм ден пролетарский революций-шамыч эпохышто пролетариатын классовый кучедалмашыжын у опытшым обобщитлыме основеш марксистский теорийым Ленинын да тудын ученикше-шамычын пуртымо уым изложитлыме лийже ыле.

3) ВКП(б) Историйым эн ончычак исторический еҥ-шамыч йыр излагатлыше да кадр-шамычым нине еҥ-шамычеш да нунын биографиешышт воспитатлаш ыштыме южо тошто учебник-шамычлан ваштареш лийын,—„Краткий курс“ партий историйым марксизм-ленинизмын идейже-шамычым шарыме базеш излагатла да партийный кадр-шамычым, эн ончычак, марксизм-ленинизм идейже-шамычеш воспитатлашлан ышталтын.

„ВКП(б) Историй Краткий курсым“ создаватлен, ВКП(б) ЦК марксизм-ленинизм учениййым исторический факт-шамыч основеш пуаш задача гыч лектын.

ВКП(б) ЦК пален шоген: марксистско-ленинский теорийым тыге изложитлымаш пашан интересшылан утларак отвечатла, вет исторический факт-шамычеш марксизм-ленинизмын тӱн идейже-шамычым демонстрироватлаш сайрак, естественныйрак да умылышашанрак, вет ВКП(б) Историй шкежат марксизм-ленинизм действийыште улеш, вет марксистско-ленинский теорийын правильностьшым да жизненностьшым практика дене, пролетариатын классовый кучедалмаш опытешыже проверитлыме, да марксистско-ленинский теорий шкежат практика дене пеш чак связьеш, пролетариатын революционный кучедалмаш практический опытшым обобщатлыме основеш развиватлалтын да поен.

4) „ВКП(б) Историй Краткий курсым“ создаватлен, ВКП(б) ЦК марксизм-ленинизм теорийын да партий Историйын ятыр вопросыштым толковатлымаште марксистский литературым упрощенчество ден вульгаризаций деч утараш задачым шынден.

Тыгай вульгаризаций ден упрощенчество, примерлан, историйыште личностьын рольжо нерген пытартыш жап марте шарыме, чылт антимарксистский да партийын шукертак осудитлыме взгляд-шамычыште койын, кунам историйыште личностьын рольжо нерген вопросым южо лже-теоретик да пропагандист-шамыч пелэсеровский позиций гыч излагатленыт.

Марксизм-ленинизмым тыгай вульгаризаторство ден упрощенчество дек мемнан элыште социализмын сеҥымыже нерген вопрссым йоҥылыш толковатлымаш относитлалтеш.

Кызытсе эпохышто сарын характерже нерген вопрос шотышто марксистско ленинский взглядым исвращатлымаш, справедливый ден несправедливый сар-шамыч коклаште ойыртышым умылдымаш, большевик-шамыч ӱмбак, ала могай „пацифист“ ӱмбак ончымо семын, йоҥылыш ончымаш кумдан шарленыт.

Исторический наукаште пытартыш жап марте антимарксистский извращений ден вульгаризаторство Покровскийын „школжо“ манме дене кылдалтыныт ыле, тудыжо исторический факт-шамычым извращенно толковатлен, исторический материализмым ончыде нуным исторический событий-шамычын лийме условий-шамычым ончыма гыч огыл, а тачысе кечын ончыма гыч освещатлен, да, тидын дене, действительный историйым искажатлен.

Действительный историйын антиисторический фальсификацийже, историйын правдивый изложенийже олмеш, тудым утыж дене чиялташ антиисторический тӧчымаш, примерлан, тышке шуктеныт: мемнан пропагандыште партийный историйже южгунамже, кеч могай ик жаплан поражений ден чакнымаш деч посна, мучко сеҥымаш-шамыч корно семын, изображатлалтын, тидыже исторический правдалан чылтак ваштареш ойла да, тидын дене, кадр-шамычым правильно воспитатлымылан мешая.

Антимарксистский вульгаризаторский путаница, тугак советский государство ӱмбак йоҥылыш ончымашым шарымаште, социализмын сеҥышашыжлан да шемер-шамычын социалистический сеҥе налмашыштым капиталистический окружений деч аралашлан пашазе ден кресаньык-шамычын кидыштышт главный оружий улшо социалистический государствын рольжо ден значенийжым волтымаште койын.

„ВКП(б) Историй Краткий курс“, марксизм-ленинизмын установкыжо-шамычым восстанавливатлен, марксизм ленинизмым тиде да тугай вульгаризаций ден опошлятлымылан мучашым пышта.

5) „ВКП(б) Историй Краткый курсым“ создаватлен, ВКП(б) ЦК шкенжын задачыжлан общество развитийын законжо-шамычым научно почын ончыктышо марксистско-ленинский теорийын,—тиде закон-шамычым пролетариатын революционный деятельностьшо дене вуйлаташлан кучылташ туныктышо теорий,—кеч могай наука семынак, чарныде развиватлалтше да совершенствоватлалтше, посна темыште положений ден вывод-шамычым у исторический условий-шамычлан келшыше у вывод да положений-шамыч дене вашталташ лӱддымӧ теорийын вийжым ден значенийжым наглядно демонстрироватлымым шынден.

ВКП(б) ЦК тыжеч лектын: марксизм-ленинизм теорийым шинчыде, большевизм дене овладеватлыде, шкеныштын теоретический кӱкшытыштым пытарыде, мемнан кадр-шамыч кок йолге окшаклаш тӱҥалыт, вет социалистический строительствын чыла отрасльже-шамыч дене правильно вуйлатыме задача, практик-шамыч могыр гыч марксистско-ленинский теорийын основаже-шамыч дене овладеватлымашым требоватла, практический деятельностьын вопросшо-шамычым разрешитлыме годым теорий дене руководствоватлаш моштымым требоватлат.

Пуйто теорий дене овладеватлымаш задача пашаен-шамычын изи кругшылан гына вий шутыман, манын шонаш йоҥылыш. Марксистско ленинский теорий дене овладеватлымаш—поймаш паша. Лач кызыт, советский власть годым да СССР-ыште социализмын сеҥымыже годым, мемнан руководящий кадр-шамыч марксистско-ленинский теорий дене успешно овладеватлышт, партийын историйжым, Марксын, Энгельсын Ленинын, Сталинын трудыштым тунемышт манын мучашдыме йӧн ышталтын. Марксизм-ленинизм теорий дене овладеватлашлан желанийым, настойчивостьым да тиде цельыш шумаште характерын пеҥгыдылыкшым ончыкташ гына кӱлеш. Примерлан, физика, химия, биология гай наука-шамыч дене успешно овладеватлаш лиеш гын, марксизм-ленинизм наука дене тичмашын овладеватлаш лийшашлан ӧраш оснований тиддечат утларак уке.

6) „ВКП(б) Историй курсым“ создаватлен, ВКП(б) ЦК пропагандистский пашам ыштыше кадр-шамычлан перестроитлалташышт, пашан качествыжым саемдаш, шкеныштын теоретический почеш кодмашыштым пытараш тӱҥалашышт, шкеныштын идеологический подготовкаштышт ситыдымаш ден пробел-шамычым кораҥдашышт да пропагандистский пашам кӱлеш кӱкшӱтыш нӧлталашышт полшаш задачым шынден.

ВКП(б) ЦК-ын шындыме чыла нине задача-шамыч „ВКП(б) Историй Краткий курсышто“ шкеныштын разрешенийыштым муыныт.

II

Пропагандистский пашаште могай тӱн ситыдымаш-шамыч улыт?

Партийын пропагандистский да теоретический пашажым могай направлений почеш перестроитлаш кӱлеш?

1) Партийный пропаганда паша шындымаште основной ситыдымаш тыште улеш: партийный пропаганда вуйлатымаште кӱлешан централизаций укелык да тыжеч пропаганда пашаште кустарщина, неорганизованность лектеш.

Партийный пропаганда областьыште кустарщина ден неорганизованность эн первояк теве мо шотышто выразитлалтын: партийный организаций-шамыч прапагандын основной формылан кружок-шамыч гоч устный пропагандым ойырен налыныт, нуно монденыт' вет пропагандын кружковый методшо, партийын, тудо жапысе паша условийлан кӧра ыштыме, нелегальный периодшылан преимущественно келшышын ыле, да советский власть условийыште да большевистский партий кидыште пропагандын куатле орудийже—печать улмо годым пропаганда пашам неограниченно размах дене

(Умбакыже 3-шо страницыште).

„ВКП(б) ИСТОРИЙ КРАТКИЙ КУРСЫМ" ЛУКМЫЛАН ЛИЙЫН ПАРТИЙНЫЙ ПРОПАГАНДЫМ ШЫНДЫМЕ НЕРГЕН

ВКП(б) ЦК-ын ПУНЧАЛЖЕ

УМБАКЫЖЕ

ышташ да тудым централизованно вуйлаташ йӧршын у условий ден возможность ышталтынат.

Нине возможность-шамычым кучылтмо олмеш, партийный организаций-шамыч пропагандын тошто формышкыжак пижедылаш ончыкыжат тӧчат. Нуно огыт учитыватле: вет кружок-шамыч тенийсе условийыште мемнан кадр-шамычым большевизмлан туныктымаште главный метод лийын огыт керт, кадрым марксизм-ленинизмлан туныктымаште основной методлан большевик-шамычын старший поколений опытеш испытатлыме—большевистский партий историй ден теорийым самостоятельный тунеммаш метод лийшаш, а партий тиде шотышто кадрлан печать гоч да централизованный высококвалифицированный консультаций гоч, нунын тунемме процессыште лекше вопрос-шамычлан лекций, доклад ден моло гоч полышым пушаш.

Партийный организаций-шамыч пропагандын основной методшын кружок-шамыч гоч устный пропагандым ойырен налынат да йонгылыш затей дене увлекатлалтынат, нуно чыла коммунист-шамычым кружокыш ушенат, партийный кружок сетьым количественно шукемдаш, партийный кружоклашке огульно да нигелан исключений лийде чыла коммунист-шамычым обязательный порядке дене „авалташ" ставкым шындевыт.

Кружок-шамыч количествылан тыршыме дене партийный организаций-шамыч кидышт гыч главный звеном—пропагандын качествыжым луктын колтенат.

Кружок-шамычын обилий партийный организаций-шамычым пропагандистский паша контролироватлымаш деч лишитлен да шке шотшо дене тышке шуктен: партийный организаций-шамыч пропаганда паша вуйлатымашым кидышт гыч луктын колтенат, эн утларакшым коммунист-шамычым кружокышто тунеммаш дене авалтыме нерген, нунын кунарын улмыштым да посещаемость нерген канцелярско-статистический сведений погымашыш шке пашаштым савыренат. Тыге кружок-шамыч автономный да бесконтрольный организацийыш савырненат, пашам шке риск да лӱдыкшылан ыштенат.

Кружок-шамыч обилий умбакыжым тышке шуктен: пропагандист-шамыч кадр теоретически малограмотный, а чӱчкыдынак политически неграмотный да проверятлыдыме енг-шамыч дене утыжо ден темалтын улмаш, вет нуно партий членлан да беспартийный-шамычлан большевизмым сладеватлаш полшен огыт керт веле огыл, но марксистский-ленинский теорий изложенийым вредный упрощенчество дене ваштaлташ да шкеныштын слушательыштым путатлаш веле способный улыт. Пропагандист-шамыч количествылан тыршымышт дене партийный организаций-шамыч, пропагандист-шамыч кадр ямдылыме да переподготовка дене теоретический вуйлатымашым, да кружоклаште пропагандист-шамычын пашаштым контролироватлымашым, шке кидышт гыч луктын колтенат. Пропагандист-шамыч вуйлатымашым централизоватлыме да тидын дене пропагандист-шамыч дене руководство пашан качествожым нӧлталтмашым обеспечитлыме олмеш, партийный организаций-шамыч тиде пашаштат курсым количествылан йонгылыш налынат, пропагандистский кадрлан полыш пумо пашам, предприятийлаште пеш шуко парткабинетым, пропагандист-шамыч семинарым, пропагандист-шамыч краткосрочный курсым да молымат ыштен распылитленат. Качествылан ущербым ыштен нине учреждений-шамычын количествыжлан тыршымаш тышке шуктен: парткабинет ден пропагандист семинар-шамыч партийный руководство деч лишитлалтынат, а пропсеминар ден парткабинет-шамыч вуйлатымаште квалифицированный кадр ситыдымаш вуйлатымаш качествым волтымашыш, да тушто паша шындымаш пропагандист-шамычым удовлетворитлыдымашыш шуктен, семинар ден парткабинетлашке коштмашым формальный повинностьыш савырен.

Кружокыш коштмашым партий член-шамычлан обязанностьыш савырен, партиец-шамычым начальный классласе вечный школьник семын, марксизмым-ленинизмым самостоятельно тунемаш неспособныйлан шотлен, партийный организаций-шамыч партий член-шамычым кружоклашке вовлекатлышаш да тушто кучышаш верч ятыр административный ухищренийыш прибегатленат, тыгыде опек ден паша регламентаций корныш шогалынат.

Кружок-шамычын пашаштышт йонглыш да партий член-шамычын идейно-политический кушмашыжым чарыше школярский метод вожланен, тудо чыла кружок-шамычлан „единый кечыште" тунеммашым, нунын пашаштышт единый регламентым ыштымаште, кружок гыч беседа ден живой йолташла дискуссийым корангдымаште выразитлалтеш.

Тидын дене ограничиватлалтын огыл, парторганизаций-шамыч бюрократический да вредный затейя дене задаватлалтынат, нуно марксистско-ленинский книга лудшым кажныжым „контролироватленат" да лудмышт нерген отчитыватлыктенат.

Пропагандистский пашаште нине неправильный установка-шамычлан кӧра, ятыр ий годым ик тудо кружокыштак тунемаш обязанный да шке мӧнггыштыжӧ марксистско-ленинский литературым тунеммаште кӱлеш полыш деч лишитлалтше, коммунист-шамычын, теоретический ямдылалтмашке интересышт йомеш, а кружок-шамыч занятийыш коштмаш чӱчкыдынак тягостный обузыш савырна.

Кружокыш пурымо годым добровольность принципым пудыртымаш, партий член-шамычым кружоклашке механически, принудительно пуртымо бюрократически-административный практика, кружокым партийный просвещенийыште единый формо семын неправильно ончымаш, партиец-шамычын марксизмым-ленинизмым самостоятельный лудмо шот дене успешно тунемаш шкенытын ӱшанынштым кӱрлынат. Тидын дене, коммунист-шамычлан марксизм-ленинизм основым келгын, самостоятельно усвоитлымашке, партийный кадр-шамычлан идейно кушмо пашашке ущербым кондымо.

Марксистско-ленинский теорий овладеватлымаште коммунист-шамычын шке вийыштлан да способностьыштлан ӱшанымашым восстановитлаш кӱлеш.

Марксизм-ленинизмым кружокышто веле тунемаш лиеш манме вредный предрассудкым шалаташ кӱлеш, вет чынже дене гын, марксизм-ленинизмым тунемашлан главный да основной способ тиде самостоятельный лудмаш лиеш.

2) Печать гоч пропаганда пашалан ваштареш кружковой пашам да вообще устный пропагандым шот деч посна овартымашын ик основной причинаже—печатный ден устный пропагандым организоватлымаште вредный кӱрылтыш лийын, тиде обкомыштат, крайком ден нацкомпартий ЦК-аштат, тыгак ВКП(б) ЦК аппаратыштат пропаганда отдел ден печать отделын посна улмаште шке выраженийжым муын.

Марксизм-ленинизмым пропагандироватлымаште печать—журнал, газет, брошюр-шамыч главный да решающий оружий улеш, а устный пропаганда подсобный, вспомогательный верым налшаш. Печать тиде але тудо истиным икганаште чылажын достоянийжым ышташ возможностьым пуа, тудо садлан устный пропаганда деч виянрак. Пропаганда вуйлатымашым кок отдел коклаште расщепитлымаш марксизм-ленинизм пропагандироватлымаште печатьын рольжым волтымашыш конден да тидын дене большевистский пропагандын размахшым ангысыремдымашыш, кустарничество ден неорганизованностьыш конден.

Партийный пропаганда да агитаций отдел-шамыч шке пашаштым устный пропаганда дене ограничиватлен, кружок-шамыч количетво верч тыршен, пропаганда пашалан партийный печатьым кучылтын огытыл, да тыге шкеныштым существо дене пропаганда вуйлатымаш деч лишитленат.

Печать отдел шамыч шке черетыштышт, кӱлеш квалифицированный пропагандист кадр-шамыч деч лишитлалтмылан кӧра, кудо тичмашынак устный пропагандыш каенат, марксизм-ленинизмым печать гоч пропагандироватлымашым эртараш неспособный лийынат.

3) Партийный пропаганда пашаште важнейший ситыдымаш тыште улеш: мемнан кадрым, мемнан советский интеллигенцийым,—партийный, комсомольский, советский, хозяйственный, кооперативный, торговый, профсоюзный, ял озанлык, просвещений, военный кадр-шамычым, вес семынже партийный, государственный да колхозный аппаратысе кадр-шамычым политически подготовка пашаште, марксистско-ленинский закалка пашаште партийный организаций-шамыч могыр гыч принебрегатлымаш, вет нунын полшымышт дене пашазе класс ден крестьянство советский элым управлятлат. Эн утларакшым станок деч пашазе-шамычым охватитлымашеш сосредоточиватлалтше мемнан партийный пропагандын практикаже командный кадр-шамычым—тенгеч се пашазе да кресаньык-шамыч гыч лекше мемнан советский, партийный да непартийный интеллигенцийым шинча ужмаш гыч колтен.

„ВКП(б) Историй Краткий курс" шкенжын задачыже-шамыч гыч тиде мемнан, советский интеллигенций дек да тудын политический, ленинский воспитаний нужда дек диккий, антиленинский, пренебрежительный отношенийлан мучашым пышташ ик задачым шында.

„ВКП(б) Историй Краткий курс" эн первояк руководящий партийный, комсомольский, хозяйственный кадр да моло пашаенг-шамыч дек, ялыштат, тугак олаштат чыла мемнан партийный да непартийный интеллигенций дек обращатлалтын.

Практический пашаште занятый улшо мемнан партийный, советский, хозяйственный да моло руководящий ленинский кадр-шамыч теорий областьыште чотак вараш кодынат. Партий Историйын Краткий курсшым создаватлен, ВКП(б) ЦК мемнан кадр-шамычын тиде теоретический да политический почеш кодмашым ликвидироватлаш тӱнгалаш задачым шынден.

ВКП(б) ЦК тыжеч исходитлен: „...Мемнан партийный кадр шамычым кӱшӱчын ӱлык марте идеологически ямдылен да нуным политически, внутренний да международный обстановкышто свободно ориентироватлалтын кертшын закалитлен ме кертына да моштена ыле гын, нуным эл руководство вопрос-шамычым серьезный йонглыш деч посна решатлаш способный тичмашын шушо ленинец, марксист-шамычым ыштен кертына ыле гын, то ме тидын дене чыла мемнан задаче-шамычын лу гыч индеш ужашыжым разрешитлена ыле" (Сталин).

ВКП(б) ЦК тыжеч исходитлен: большевистский руководствын искусствыжо теорий шинчымашым, вес семынже, общество развиватлыме закон-шамычым, пашазе движений развиватлыме, пролетарский революций развиватлыме, социалистический строительство развиватлыме закон шамычым шинчымашым да нине закон-шамыч дене социалистический строительство руководитлыме шотышто практический пашаште пайдаланен моштымашым требытла.

Мемнан чыла кадрна-шамыч советский интеллигенцийын кугу армийжым составитлат. Советский интеллигенций шкенжын чыла вожшо денак пашазе класс дене да крестьянство дене кылдалтын. Тиде йӧршеш у интеллигенций, тыгай интеллигенций тӱняште ик элыштат уке.

Шкенжын интеллигенций деч посна ик государстват лийын огыл да лийынат ок керт, тидлеч утла, шкенжын интеллигенцийже деч посна пашазе ден кресаньык социалистический государство лийын ок керт. Советский власть ийлаште кушшо мемнан интеллигенцийым государственный аппаратысе кадр-шамыч составлятлат, нунын полшымышт дене пашазе класс шкенжын внутренний да

(Умбакыже 4-ше страницыште).

„ВКП(б) ИСТОРИЙ КРАТКИЙ КУРСЫМ" ЛУКМЫЛАН ЛИЙЫН ПАРТИЙНЫЙ ПРОПАГАНДЫМ ШЫНДЫМЕ НЕРГЕН

ВКП(б) ЦК-ын ПУНЧАЛЖЕ

УМБАКЫЖЕ

внешний политикшым наҥгая. Тиде—теҥгечсе пашазе ден кресаньык-шамыч да командный постыш выдвигатлалтше пашазе ден кресаньык-шамычын эргышт-шамыч. Мемнан гай элыште интеллигенций поснак значенийым, тыште государство озанлык ден культурын чыла отраслыжым, тиде шотыштак ял озанлыкымат направлятла, кушто кажне государственный пашаеҥ шке пашажым сознательно да успех дене шукташлан, государствын политикыжым да задача-шамычшым тӱжвалнат да элын кӧргыштыжат умылышаш.

Тыгеже, советский интеллигенцийым марксистско-ленинский воспитатлымаш задача большевик-шамыч партийын ик эн первоочередной да важный задача улеш.

ВКП(б) ЦК констатироватла, советский государствыште интеллигенцийын рольжо тынар важный гынат, мемнан интеллигенций дек пренебрежительный отношенийым тиде жап мартеат але преодолетлыме огыл, вет тиде отношений шке шотшо дене революций деч ончыч жапыште распространятлыме взглядым мемнан советский интеллигенций ӱмбак вреднейший кусарымаш улеш, вет тунам интеллигенций помещик ден капиталист-шамыч дене служитлымаште ыле.

Интеллигенций дек тиде пренебрежительный отношений кадр-шамычым идейно-воспитатлыме паша запущенностьышто, интеллигенций, служащий, учитель, врач, студенчество, колхозный да моло интеллигенций-шамыч коклаште политический пашам шагал колтымаште, партийный да непартийный интеллигент дек, кеч тудо шке заслугыжлан кӧра советский государствын руководящий постышкыжо выдвигатлалтше теҥгечсе стахановец гынат, кокымшо сорт айдеме семын пренебрежительно-высокомерный отношенийыште шке выраженийжым муын.

Советский интеллигенций дек тыгай антибольшевистский отношений диким, хулиганский да советский государствылан лӱдыкшӧ улеш. Умлаш кӱлеш: интеллигенций-шамыч коклаште, мемнан кадр-шамыч коклаште политический пашам кудалтымылан кӧра тышке шуктен: партийын политический влиянийже деч ӧрдыштӧ улшо да идейный закалка деч лишитлалтше мемнан кадр-шамычын ужашыже, политически ӧрдышкӧ лупшалтын, запутатлалтын да иностранный разведка-шамычын да нунын троцкистско бухаринский да буржуазно-националистический агентурын добычышт лийын.

ВКП(б) ЦК шотла: интеллигенций дене тиде „Махаевский", антиленинский отношенийлан мучашым пышташ кӱлеш.

Советский интеллигенцийым марксизм-ленинизм духеш воспитатлаш кӱлеш.

Тыгай интеллигенций деч посна советский государство эл дене успешно руководитлен ок керт.

„ВКП(б) Историйын Краткий курсшо" советский интеллигенцийым тыге воспитатлыше средстволан шотлалтеш.

III

ВКП(б) ЦК ПУНЧАЛЕШ:

1. Пропагандын качествыжлан эҥгекым ыштен партпросвещений сетьын кружокшо-шамыч дене коммунист-шамычым количественный авалтымашке шуаш тыршыме, вийым шалатылмашке да пропагандистский пашан уровеньжым волтымашке шуктышо практикам йоҥлышлан шотлаш.

2. Партийный пропаганда пашаште организационный кустарничеством пытараш, тудын дене вуйлатымаште кӱлешан централизацийым установитлаш да партийный пропаганда организацийым тудын качествыже, тудын идейный уровеньже нӧлталтмым обеспечиватлышашын перестроитлаш партийный организаций-шамычым обязатлаш.

3. Марксизм-ленинизм пропагандын основашкыже „Всесоюзный Коммунистический (большевик-шамыч) партий Историй Краткий курсым" пышташ.

ВКП(б) Историйым тунеммашым тыге диференцироватлаш:

Кадр-шамычын ӱлыл звенажлан, тудын шотышто ятыр ужашыже ситыдымын ямдылыме йолташ-шамыч улыт, курсым партий историйын кум тӱҥ этапше дене, кӱчыкемдыме об'ем дене, целесообразно тунемаш: 1) большевистский партийым ыштышаш верч кучедалмаш (первой-нылымше глава-шамыч), 2) большевик-шамыч партий пролетариатын диктатураже верч кучедалмаште (визымше—шымымше глава шамыч), 3) большевик шамыч партий властьыште (кандашымше—луаткокымшо глава-шамыч).

Таҥастарымаште утларак ямдылыме йолташ-шамыч гыч улшо да мемнан кадр-шамычын утларак шуко еҥан звеножо лийын шогышо средний звенолан ВКП(б) ЦК, „ВКП(б) Историй курсым" тичмашын, тушто улшо луаткок глава почеш тунемаш рекомендоватла.

Высший звенолан, вес семынже утларак ямдылыме йолташ-шамычлан „ВКП(б) Историй Краткий курсым" кажне главан разделже-шамыч почеш тунемаш целесообразно, тиде жапыштак Марксын—Энгельсын—Ленинын — Сталинын соответствующий произведенийыштым первоисточник-шамыч почеш тунемман.

4. Марксизм-ленинизмым тунеммын главный методшылан самостоятельно тунемме метод лийме гыч исходитлен обком, крайком ден нацкомпартий ЦК-шамычлан партийный просвещений кружок-шамыч шотым кӱчыкемдаш кӱшташ.

Кажне шолдра предприятийыште, учреждениййыште, вузышто кызыт шуко лу дене, а южгунамже шӱдӧ денат улшо кружок-шамыч олмеш, паша дек правильно лишемме годым шолдра предприятийыште, кугу учреждениййыште, примерно, ӱлыл кадр-шамычлан кок-кум кружокым, средний уровенянлан кок-кум кружокым да эн развитой да ямдылыме еҥ-шамычлан ик повышенный кружокым, а вузлаште средний ден повышенный типан икмыняр кружокым иметлаш целесообразный лиеш.

Сельский районлаште „ВКП(б) Историй Краткий курсым" кружоклаште тунемаш желающий-шамыч улмо годым, да квалифицированный пропагандист-шамыч улмо годым сельский интеллигенцийлан: партийный ден советский активлан, учитель-шамычлан, торгово-кооперативный пашаеҥ-шамычлан, колхозный активлан да молылан икмыняр кружокым иметлаш лиеш.

Кружок-шамыч шотым кӱчыкемдыме годым нуным чынак квалифицированный пропагандист-шамыч дене обеспечитлыме задача гыч лекташ кӱлеш.

5. Партий просвещений кружоклашке коммунист-шамычым ӧкымеш зачислятлыме административно - бюрократический практикам пытараш.

Кружокышто участвоватлымаш исключительно добровольный паша лийын шога манын кажне коммунистлан умылтараш.

6. Кружок-шамычын пашашт живой беседа ден товаришеский дискуссий основеш ышталтман. Кружокла гыч партийный ден непартийный большевик-шамычын идейный воспитанийыштым тормозитлыше осал школярско-административный метод-шамыч, казенщина ден схематизм решительно поктен лукталтман. Пропагандист-шамыч кружок член-шамычым интересоватлыше вопрос-шамыч дене йолташла умылтарымашым пуышаш улыт.

Кружок-шамычын пашажым формально-бюрократический регламентироватлымашым (партийный учебын единый кечыже, паша деч вара тунамак кок шагатан занятий, кружок участник-шамычым интересоватлыше практический вопрос-шамычым шындыме деч отказымаш да моло) пытараш кӱлеш. Кажне кружокын занятий расписанийже тудын участникше-шамыч дене, верысе условий гыч лектын, пропагандист-шамыч дене пырля устанавливатлыман. Кажне занятий тунар шуйныман, мыняр кружок участник-шамыч шындыме вопросым основательно каҥашашлан кӱлешлан шотлат.

Кружок - шамычын пашаштым, занятийым пеш кужу жапыш шуйышашын огыл организоватлаш кӱлеш. Кызытсе кружок - шамычын ик эн тӱҥ ситыдымашыштым,— кунам моткоч кужу жап первой тема-шамычлан уделятлалтеш, а партий Историйыште пеш важный значенийым иметлыше октябрь деч варасе жап тунемде кодеш,— кораҥдаш кӱлеш.

Партий историйым тунемме кружок-шамыч нунын участникыштын общеобразовательный ден политический ямдылалтмышт кеч мо гынат ик тӧр уровеньыште лиймым обеспечиватлышашын формироватлалтман. „ВКП(б) Историй Краткий курсым" тунеммын диференцированный характерже дене келшышын подготовкын уровеньже почеш кум тип кружок - шамычым иметлаш целесообразно:

а) „ВКП(б) Историй Краткий курсым" кӱчыкемдыме об'ем дене да теорий вопрос-шамычым утларак доступнын изложитлыме дене тунемше мемнан кадр - шамычын ӱлыл звенажлан кружок-шамыч;

б) „ВКП(б) Историй Краткий курсым" посна глава-шамыч почеш тичмашын тунемше средний звеналан кружок-шамыч;

в) „ВКП(б) Историй Краткий курсым" кажне главан разделже-шамыч почеш тиде жапыштак первоисточник-шамычым лудмо дене тунемше утларак ямде йолташ-шамычлан кружок-шамыч.

7. Марксизм-ленинизм пропагандын важный методшо улшо лекций шамычым практикыш пурташ, сайын ямдылыме, содержательный лекций „ВКП(б) Историй Краткий курсым" да марксизм-ленинизм классик-шамычын произведенийыштым самостоятельно тунемше йолташ-шамычлан серьезный полыш лийман. Тугак международный положений вопрос-шамыч дене да посна теоретический ден политический вопрос-шамыч дене лекций-шамычым шындылаш кӱлеш. Лекций деч вара лектор пумо вопрос-шамычлан вашмутым пужо,—тидым целесообразныйлан шотлаш. Колышташ коштмо верч кугу огыл плата дене открытый лекций-шамычым организоватлымашым практикыш пурташ.

8. Парткабинет-шамычым да пропагандист семинар-шамычым огульно насаждатлаш тыршымаште лийше, пропагандист-шамыч дене пашаште кустарщина ден безконтрольностьым пытараш. Кок тылзе срокышто парткабинет-шамычын радиосетьыштым тунемналаш да ончен лекташ, нунын количествыштым кӱчыкемдаш, правило семынак, партий горком ден райком шамыч пелен пропагандист-шамычлан полшашлан парткабинетым да политический самообразований дене заниматлыше-шамычлан консультацийым кодаш парторганизаций-шамычым обязатлаш. Предприятийлаште да учреждениййлаште квалифицированный консультант-шамыч дене обеспечиватлыдыме партийный кабинет-шамычым сократитлыман, але самообразований дене заниматлыше-шамычлан читальня ден библиотека шотеш кучылтман. Семинар-шамычын, пропагандист-шамычын пашаштым шолдра олаласе райком-шамыч пелен, ВКП(б) горком, обком ден крайком-шамыч пелен чумырен, пропагандистский семинар-шамыч количествым кӱчыкемдаш парторганизаций-шамычым обязатлаш.

Партийный организаций-шамычлан пропагандист семинар-шамычым ыштыме годым нуным марксистско-образованный да политически проверенный руководитель-шамыч дене обеспечиватлыман. ВКП(б) горком, обком ден крайком-шамыч пропагандист семинар-шамычын паша содержанийыштым эреак контролироватлен шогышаш улыт.

ВКП(б) Историй шотышто пропагандист семинар шамычын пашашт ВКП(б) Историйым тунеммын кум тӱҥ формыж дек келыштаралт ышталтман да, тидын годымак, „ВКП(б) Историй Краткий курсым" тунемме годым пропагандист семинар-шамыч кружок-шамыч деч ятыр ончычрак кайышт, маҥын расчитатлен ыштыман.

(Умбакыже 5-ше страницаште).

„ВКП(б) ИСТОРИЙ КРАТКИЙ КУРСЫМ“ ЛУКМЫЛАН ЛИЙЫН ПАРТИЙНЫЙ ПРОПАГАНДЫМ ШЫНДЫМЕ НЕРГЕН

ВКП(б) ЦК-ын ПУНЧАЛЖЕ

УМБАКЫЖЕ

Семинар пропагандист шамычым „накачиватлашлан“ вер лийын ок керт. Пропагандист семинарлаште занятийым тыге шындаш кӱлеш: семинарысе кажне участникын творческий пашаже обеспечиватлыме лийже, теоретический вопрос-шамыч живойын каҥашалтыш, теоретический ден методический вопрос-шамыч шотышто товарищеский дискуссий обеспечиватлыме лийже.

9. Мемнан партийын утларак квалифицированный пропагандист-ше-шамычым, лектор-шамычым, докладчик-шамычым, консультант-шамычым, кудо теоретический журналлаште, центральный газетлаште сотрудничатлышаш, верлаште лекций да доклад-шамыч дене выступатлышаш, марксизм-ленинизм пропагандыште верысе партийный организаций-шамычлан действенный полышым пуышаш улыт, нуным иктыш ушаш ВКП(б) ЦК-ын агитаций ден пропаганда отделжым обязатлаш.

Эн сай пропагандист-шамычын опытыштым, нунын занятийыштым, консультацийыштым, лекций-шамычыштым погаш да печать страницаште систематически публиковатлаш кӱлешлан шотлаш.

Горком, обком, крайком ден нацкомпартий ЦК-шамычлан пропагандын тӱҥ вопросшо-шамычым каҥашашлан пропагандист ден печать пашаеҥ-шамычым регулярно погымым практиковатлаш рекомендоватлаш.

10. Марксизм-ленинизмын пеш важный орудийже да пропагандын всесоюзный трибунаже улшо печатьын значенийже аклыдымым пытараш.

Марксизм-ленинизм пропаганда пашаште печатьын рольжым нӧлталаш. Тиде цель дене „Правда“, „Красная Звезда“, „Комсомольская Правда“, тугак республиканский, краевой ден областной партийный ден комсомольский газет редакций-шамычым, газет страницалаште марксизм-ленинизмын теоретический вопросшо-шамыч шотышто статья-шамычым, консультаций-шамычым, эн сай пропагандист-шамычын лекцийыштым, лудшо-шамычын „вопросыштлан вашмут-шамыч“ систематически пуртылаш, обязатлаш. „Правда“, „Красная Звезда“, „Комсомольскя Правда“, тугак республиканский, краевой ден областной партийный ден комсомольский газет редакций-шамычын составыштыт пропаганда отделым организоватлаш, нуным вуйлатымашке теоретически ямдылыме йолташ-шамычым шогалташ да редакций-шамычын пропаганда отделлаштыт пашам ыштымашке эн сай пропагандист-шамычым шуҥдаш.

„Большевик“ журналым тыге перестроитлаш кӱлешлан шотлаш: тудо партийын теоретический органже да марксизм-ленинизм вопрос-шамыч шотышто всесоюзный консультаций лийже, шкенжын страницалаштыже партий член-шамычым да беспартийный член-шамычым интересоватлыше теоретический ден политический вопрос-шамыч шотышто вашмут ден умылтарымашым пуэдыже.

Пропагандист-шамычлан да утларакшым партий историйым тунемше ӱлыл активлан полшаш популярный брошюра-шамыч издаватлымым обеспечитлаш, тугак партий историй дене пособий-шамычым издаватлыме планым разрабатыватлаш ВКП(б) ЦК-ын партийный пропаганда ден агитаций отделжым да госполитиздатым обязатлаш.

11. Советский интеллигенций дек да тудым марксизм-ленинизм духеш идейно-политически воспитатлыме задача-шамыч дек пренебрежительный отношенийым дикость ден хулиганстволан шотлен осудитлаш. Советский интеллигенций дек правильный большевистский отношенийым восстановитлаш да интеллигенций коклаште, служащий ден студенчество коклаште да колхозный интеллигенций коклаште идейно-политический пашам шараш партийный организаций-шамычым обязатлаш. Пропаганда шотышто парторганизаций-шамычын первой черетан да тӱҥ задачыштлан, большевизм дене овладеватлымаште, ВКП(б) Историйым да марксизм-ленинизм классик-шамычын произведенийыштым тунеммаште советский интеллигенцийлан чыла тӱрлӧ полышым обеспечитлен, партийный ден непартийный интеллигенций кадр-шашычын теоретический ден политически почеш кодмыштым пытарымашым шотлаш.

12. Теоретический фронт пашаеҥ-шамычын серьезный почеш кодмашыштым палемдаш. Тиде, тудын теоретический лушкыдылыкыштыт, актуальный теоретический вопрос-шамычым смело шындаш нунын лӱдмаштышт, начетчичество ден буквоедствым шарымаште, марксизм-ленинизмын посна положенийже-шамычым вульгаризаций ден опошлятлымаште, теоретический мыслын почеш кодмаштыже, социалистический строительствын чыла участкыштыжат партийын поген чумырымо пеш кугу практический опытым теоретически обобщатлымын ситыдымаштыже коеш. Марксистско-ленинский теорийым овчыко наҥгайыше теоретический вопрос-шамычым смело шындаш лӱдмашым пытарен, буквоедствым, начетчичеством, схоластикам, марксистско-ленинский теорийын посна положенийже-шамычым вульгаризаций ден опошлятлымым пытарен, теоретический фронтын чыташ лийдымын почеш кодмашыжым решительно да писын тӧрлаташ теоретический фронтын чыла пашаеҥже-шамычым ӱжаш.

13. Идеологический озанлыкын запущенностьшым пытараш. Тиде запущенность, утларакшым, Маркс ден Энгельсын сочиненийыштым руш йылмыш кусарыме годым ятыр искажений ден неточностьым, тугак Ленин сочиненийын южо томжо дек приложенийлаште, примечанийлаште да комментарийлаште вредительский характеран пеш грубый политический йоҥылыш-шамычым ыштыше Маркс—Энгельс—Ленин институтын неудовлетворительный пашаштыже шкенжым ончыктен.

14. Маркс—Энгельс сочинений-шамычым руш йылмыш кусарымаште ыштыме искажений-шамычым, тугак В. И. Ленинын сочиненийже-шамыч дек, примерлан, XIII том дек приложений ден примечанийлаште улшо пеш грубый политический йоҥылыш шамычым пеш кӱчык срокышто тӧрлаташ Маркс—Энгельс—Ленин институтым обязатлаш.

Маркс-Энгельс ден В. И. Ленинын сочиненийыштым вес пачаш издаватлымым вашкемдаш Маркс—Энгельс-Ленин институтым обязатлаш.

15. Мемнан теоретический журнал-шамычын мемнан партий илыш ден кучедалмашын насущный вопросшо-шамыч деч торлымыштым, нунын самозамыканийыштым да академизм дек тенденцийыштым палемдаш.

Теоретический журнал-шамычын редакцийыштым шке пашаштым перестроитлаш, шкеныштын страницалаште актуальный теоретический вопрос-шамыч шындымашым, социалистический строительствын опытшо обобщатлымашым, мемнан кадр-шамычын теоретический йодмышт обслуживатлымым, у теоретический проблем-шамыч разработкым да теорий вопрос дене творческий дискуссийым обеспечитлаш обязатлаш.

16. ВКП(б) ЦК февральско-мартовский Пленумын установитлыме руководящий партийный кадр-шамычын политический переподготовкышт система дек ешартышын партийыште квалифицированный пропагандист кадр-шамычым переподготовитлыме да ямдылыме шотышто тыгай мероприятий-шамычым эртараш:

а) Пропагандист ден газетный пашаеҥ-шамыч переподготовкылан ик ияш курсым тыгай центрлаш организоватлаш: 1) Москва, 2) Ленинград, 3) Киев, 4) Минск, 5) Ростов, 6) Тбилиси, 7) Баку, 8) Ташкент, 9) Алма-Ата, 10) Новосибирск. Нине центрлаште организоватлыме пропагандист-шамычым переподготовитлымаш ик ияш курс-шамыч тиде областьым, крайым веле огыл, но воктен улшо область, край, республик-шамычымат обслуживатлышаш улыт. Пропагандист ямдылыме ик ияш курс-шамычын программышт „Ленинский курс-шамычын“ программышт дек келшыктаралт составитлалтман, а занятий-шамыч пропагандистский пашан да Маркс ден Энгельс, Ленин ден Сталин произведений-шамычым самостоятельно келгын тунеммын навыкыштым развиватлышашын ыштылтман.

Пропагандист-шамыч переподготовкыш чыла ик ияш курслаште слушатель-шамычын общий контигентым 1.500—2000 еҥ количество дене установитлаш, тиде составыште, примерно пелыже газетный пашаеҥ-шамыч лийышт.

б) партийын кукшӧ квалификациян теоретический кадрже-шамычым ямдылалашлан ВКП(б) ЦК пелен кум ий курсан марксизм-ленинизм высший школам организоватлаш.

17. Высший учебный заведенийлаште марксистско-ленинский теорий преподаватлымашым „ВКП(б) Историй Краткий курсым“ келгын тунемме основеш строитлаш. Тидлан лийын:

а) Ленинизм, диалектический ден исторический материализм тунемме самостоятельный курс-шамыч олмеш, Вузлаште „марксизм-ленинизм основа-шамыч“ единый курсым пурташ, учебный планыште тиде марте социально-экономический дисциплина шамычлан ойырымо шагат-шамычын общий количествыштым арален кодаш. Вузлаште марксистско-ленинский теорийын основаже-шамычым преподаватлымаш „ВКП(б) Историй Краткий курсым“ тунемма гыч, тиде жапыштак марксизм-ленинизмын первоисточникше-шамычым тунемме дене, тӱҥалалтман. Политический экономийым преподаватлымаш „ВКП(б) Историйым“ тунемме деч вара эртаралтман.

б) Кызыт улшо посна диалектический ден исторический материализм, ленинизм ден ВКП(б) Историй кафедра-шамыч олмеш вузлаште единый марксизм-ленинизм кафедрам ышташ.

в) Философский, исторический, литературный факультет улман университет ден институтлаште нине факультетлаште диалектический ден исторический материализм курс преподаванийым арален кодаш.

г) ВКП(б) ЦК-ын пропаганда ден агитаций отделжылан да высший школ паша дене Всесоюзный комитетлан 1939—40 тунемме ий тӱҥалтышлан марксизм-ленинизм кафедра-шамычын руководительыштым ойрен налаш да нуным ВКП(б) ЦК-лан пеҥгыдемдаш представитлаш кӱшташ. Нацкомпартий ЦК-шамычлан, ВКП(б) крайком, обком ден горком-шамычлан теоретический переподготовитлыме да ямдылыме, политически проверятлыме марксизм-ленинизм основа преподаватель-шамычым ойырен налаш кӱшташ.

д) Марксизм-ленинизм высший школ пелен вуз-шамычлан марксизм-ленинизм преподаватель-шамычым переподготовитлыме кум тылзаш курсым организоватлаш.

IV

Марксизм-ленинизм пропаганда дене партийный руководствым вож гычак саемдышашлан, ВКП(б) ЦК пунчалеш:

18. ВКП(б) ЦК-ын, нацкомпартий ЦК-шамычын, ВКП(б) крайком ден обком-шамычын партийный пропаганда ден агитаций отдельыштым да печать ден издательство отделыштым иктыш ушаш, единый пропаганда ден агитаций отделым ышташ.

19. Пропаганда ден агитаций отделлаш марксизм-ленинизмым печатный ден устный пропаганда да массовый политический агитаций шотышто пӱтынь пашам (партийный пресса); пропагандистский ден агитационный литератур-шамыч издатлымым; марксизм-ленинизмын печатный ден устный пропагандаже организоватлымым; пропагандистский пашан идейный содержанийже контролироватлымым; пропагандистский кадр-шамыч подбор ден распределитлымым; партийный кадр-шамычым политически переподготовко ден ямдылымашым; массово-политический агитаций организоватлымашым чумыраш.

Пропаганда ден агитаций отдел пашан основышкыжо ВКП(б) ЦК-ын тиде пунчалжым илышыш практически шуктымашым пышташ.

(Мучашыже 6-шо страницыште).

199

„ВКП(б) Историй Краткий курсым" лукмылан лийын партийный пропагандым шындыме нерген

ВКП(б) ЦК-ын ПУНЧАЛЖЕ

МУЧАШ

20. Марксизм-ленинизм пропагандын качествыжым нӧлталашлан тидым кӱлешлан шотлаш: пропаганда пашаште парторганизаций-шамыч ончыкыжым, правило семын, тиде пашалан шкеныштым тичмашын посвятитлен да шкеныштын теоретический ден пропагандистский квалификацийыштым нойыде нӧлтен кертше, чыла моло паша деч утарыме йолташ-шамычын кадрешт энгертышт.

Тидлан лийын ВКП(б) обком ден крайком-шамычлан постоянный пропагандистский пашаш эн сай пропагандист-шамычым ойырен налаш кӱшташ.

21. Пропаганда ден агитацийын отдел-шамычын пашаеҥыштым парторганизаций-шамыч утларак квалифицированный пропагандист-профессионал ден партийный литератор-шамыч кокла гыч ойырен налаш улыт.

ВКП(б) ЦК-ын, нацкомпартий ЦК-шамычын, ВКП(б) обком, крайком ден горком-шамычын пропаганда ден агитаций отдел составыштышт лекторский группа-шамыч организоватлалтман.

22. Предприятийлаште да учреждениймаште кружок-шамыч, тугак партийный кабинет-шамыч количеством кӱчыкемдымаш олалаште пропагандистский пашаеҥ-шамычын ужашыжым утара, тидлан лийын обком, крайком ден нацкомпартий ЦК-шамычлан нине пашаеҥ-шамыч кокла гыч утларак ямдылымыжым сельский районлаште пропагандистский пашам виянгдашлан кусараш кӱшташ.

23. Партий горком ден райком-шамычын улшо культпропыштым пропаганда ден агитаций отделыш реорганизоватлаш. Кызыт культпроп укеан райкомлаштат пропаганда ден агитаций отделым ышташ кӱлешлан шотлаш. Партий райкомлаште пропаганда ден агитаций отдел ыштымашым ВКП(б) ЦК кажне районлан посна квалифицированный пашаеҥ-шамычым ойыркален погымо семын обком, крайком ден нацкомпартий ЦК-шамычын представительмышт почеш разрешитла манын установитлаш.

Партий горком ден райком-шамыч пропаганда ден агитаций отдел составышкышт оласе ден районный партийный кабинет-шамычым пурташ, тыге парткабинет вуйлатыше-шамыч тиде жапыштак пропаганда ден агитаций отдел заведующий-шамычын заместительышт лийышт.

24. Партий обком, крайком, нацкомпартий ЦК, окружком, горком ден райком-шамычын пропаганда ден агитаций отдел вуйлатыштым ВКП(б) ЦК пеҥгыдемда, а нине комитет-шамычын пропаганда ден агитаций отделыштын чыла моло ответственный пашаеҥыштым обком, крайком ден нацкомпартий ЦК бюро-шамыч пеҥгыдемдат манын установитлаш.

Обком, крайком ден нацкомпартий ЦК-шамычым кок тылзе срокышто пропаганда ден агитаций отдел-шамычын пашаштым тичмашын ойрен налаш да пеҥгыдемдаш обязатлаш.

25. Маркс—Энгельс—Ленин институт пашан марксизм-ленинизм пропаганда дене связьше чак улмылан лийын, Маркс—Энгельс—Ленин институтым ВКП(б) ЦК пропаганда ден агитаций отделын веденийышкыже пуаш кӱлешлан шотла.

26. ВКП(б) ЦК чыла партийный комитет-шамычым марксизм-ленинизм пропаганда дене—большевистский партийын кровный пашаже дене серьезын заниматлаш обязыватла. Партий комитет-шамыч пропаганда паша дене существо почеш, тудын содержанийышкыже келгын пурен руководитлаш обязан улыт. Обком, крайком ден нацкомпартий ЦК-шамыч тиде пунчал дене келшышын марксизм-ленинизм пропаганда организоватлыме пӱтынь пашам перестроитлыме дене вуйлатымашым шке кидышкышт налшаш улыт.

ЦК-ын тиде решенийже духеш партийный пропагандан пӱтынь пашажым перестроитлымаш партийный орган-шамыч деч, посна вниманий ден тыршымашым требоватла манын чыла партийный организаций-шамычлан ончыктен, ЦК, пропаганда перестройка дек механически-формальный подходын шучкылыкшо деч, пропагандистский пашан тиде мартесе чыла опытшым огульно орлаш кеч могай тӧчымаш деч, парторганизаций-шамычым шиктара.

Партийный пропаганда паша дене вуйлатымашым саемдышашлан кажне горкомышто, обкомышто, крайкомышто да нацкомпартий ЦК-аште эртак пропаганда ден агитацийын организацийже ден содержанийже вопрос-шамыч дене заниматлыше специальный секретарь лийман манын установитлаш.

* * *

ВКП(б) ЦК тиде решенийым партийный активлан да партийын чыла членже-шамычлан умылтараш райком, горком, обком, крайком ден нацкомпартий ЦК-шамычлан кӱшта.

ВКП(б) ЦК палемда: „Всесоюзный Коммунистический (большевик-шамыч) партий Историйын" светын лекмыже мемнан кадр-шамычын—партийный, комсомольский, советский, профсоюзный, озанлык ден культурный пашаеҥ-шамычын, пӱтынь советский интеллигенций кадрын шкенжын теоретически почеш кодмашыжым пытарымашке с вырнаш тӱналмыже лийман.

„ВКП(б) Историй Краткий курс" мемнан партийын да советский калыкын илышыштышт у куатле идейно-политический нӧлталтмашлан тӱҥалтышым ышта.

Общественный развитийын законжо-шамычым шинчымаш дене вооружатлыше марксизм-ленинизм теорий дене овладеватлен, мемнан кадр-шамыч чынак сеҥаш лийдыме лийыт да тиде теорийын знамяже дене, Ленин-Сталин партийын вуйлатымыже дене пӱтынь советский калыкын коммунизмын сеҥымашкыже адакат успешнырак вӱден нангаят.

1938 ий 14 ноябрь.

Советский Союз Герой-шамыч Раскова, Гризодубова да Осипенко 10 ноябрыште орден-шамычым вручитлыме мӧнгӧ. Союзфото.

МЕЖДУНАРОДНЫЙ ШАХМАТНЫЙ ТУРНИР

12 ноябрьыште Голландийын Гронинген олаштыже международный шахматный турнирын нылымыше туржо лийын.

Тӱнясе экс-чемпион Капабланка (Куба) Ботвинник дене (СССР) модын. 26 ходышто Ботвинник ничьям ышташ предложенийым ыштен, кубинец тидлан келшен.

Файн (США) экс-чемпион Эйве дене (Голландий) модын. 44 ходышто голландец Файнлан партийжым сдатлен.

Флор (Чехословакия) мировой чемпион Алехин дене (Франция) ничьям ыштеныт.

13 ноябрьыште Цволла олаште международный шахматный турнирын визымше туржо лийын.

Ботвинник Эйве дене ничьялан келшеныт.

Файн 28 ходышто Флор деч модын налын.

Алехин—Керес, тыгак Решевский—Капабланка шке партийыштым отложитленыт.

14 ноябрьыште Гарлемыште лийше международный шахматный турнирын кудымшо турыштыжо Керес 28 ходышто Капабланка деч модын налын.

Флор—Ботвинник, Алехин—Файн, тыгак Эйве—Решевский шке партийыштым отложитленыт.

15 ноябрьыште турнирын первой кругын пытартыш туржо лийын. Турышто Файн ден Керес, Ботвинник ден Алехин, Решевский ден Флор да Капабланка ден Эйве вашлийыныт.

Осоавиахимын 12-шо лотерей тираж

Нальчик, 14 ноябрь. Тыште 16—18 ноябрьыште Осоавиахимын 12-шо лотерей тиражше лиеш. Тиражный комиссийым ыштыме. Комиссийым СССР Верховный Совет депутат, Кабардино-Балкарский АССР Совнарком председатель И. О. Черкасов йолташ вуйлата.

КАЛЫКЫН ТВОРЧЕСТВЫЖЕ КУШМЫМ ОПЕРАТИВНО ВУЙЛАТЫМАН

Тиде жапыште республик кӧргысӧ колхоз да промартель-шамычын республиканский художественный олимпиадышт эртаралтшаш.

Тиде олимпиадылан Оршанке район начар ямдылалтеш. ВЛКСМ Областной комитет бюрон 11 сентябрьыште лукмо решенийыштыже олимпиадылан ямдылалтме шотышто ВЛКСМ райком-шамычлан ответственностьым ӱмбакышт налаш кӱштымӧ ыле. 20—25 сентябрь жапыште колхозный клуб, самодеятельный кружок, ял советысе политпросвет секций-шамычын руководительыштын да ВЛКСМ организаций секретарь-шамыч д е н е совещанийым эртарман ыле. Тиде решений ВЛКСМ Оршанке райком секретарь Иванов йолташын папкыштыже гына киен эртарен. Кызытат совещаний эртарен огыл.

Районный олимпиаде эртараш райисполком президиум 10 октябрыштак комиссийым утвердитлен. Шуко член-шамычше комиссийыште улмышт нерген огытат шинче. Комиссийын совещанийже ик ганат эртаралтын огыл. Нуно кунам олимпиаде эртаралтшашыже каласен огыт керт.

А политпросвет инструктор Цареγородцев йолташ комиссийлан ӱшанен, олимпиадылан ямдылалтмашым кӱрылтмашыш шуктен.

Районный олимпиаде деч ончыч кустовой олимпиаде эртаралтшашлык ыле гын, кызыт мартен ик вереат эртарыме огыл.

Районный олимпиадылан ямдылалтме комиссий председатель Полушин йолташ (РОНО вуйлатыше) ямдылалтмаште конкретно нимогай пашамат ыштен огыл. Комитетын планжат уке.

ВКП(б) райком ден райисполкомат комиссийлан полышым шагал пуат, тудын пашажым шекланен огыт шого.

Теве олимпиаде 30 октябрьыште эртаралтшаш ыле гын, 10 ноябрьыш шуеныт ыле, но 10 ноябрьышт эртарен кертын огытыл.

Калыкын творчествыжын кушмыжым ончыктымаште ВЛКСМ Оршанке райком ден РОНО-лан решительным вашталтымым ыштыман. Речкин Ондре.

Отв. редактор—К. А. ЛЕНСКИЙ.

АДРЕС РЕДАКЦИИ: Мар. АССР, г. Йошкар-Ола, Дом Советов, 4 этаж, комната № 70, телефон № 90.

Упол. Главлита Мар. АССР А—910. Йошкар-Ола, 1-ая типография Маргосиздата.